

Punt per Punt

FULL INFORMATIU DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Any 3 / Núm. 4 / Juny de 2001 / Edició: CNL Alt Penedès-Garraf / Tiratge: 2.500 exemplars

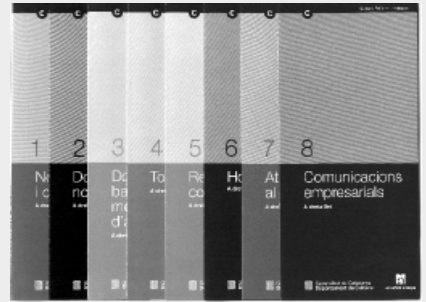

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA
ALT PENEDEÉS-GARRAF

www.cpnl.org

ELS DRETS LINGÜÍSTICS

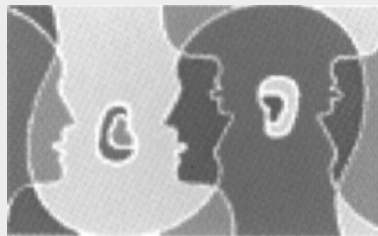
Aquest nou número del *Punt per Punt* hem volgut dedicar-lo íntegrament a fer-nos ressò de la campanya *A dreta llei* que estem desenvolupant enguany des del CNL Alt Penedès-Garraf amb la finalitat de potenciar la presència de la llengua catalana en tots els àmbits de la vida social i avançar en la generalització del seu ús entre tots els ciutadans i ciutadanes de Catalunya.

Fins al moment, el desplegament de la campanya ha consistit en la distribució de vuit tríptics, elaborats per la Direcció General de Política Lingüística i altres col·laboradors, que exposen d'una manera clara i entenedora què diu la Llei de política lingüística de 7 de gener de 1998 respecte a l'ús del català, per exemple, en els documents notariais; els documents bancaris, mercantils i d'assegurances; la retolació comercial; l'atenció al públic; l'hostaleria...

La difusió d'aquests fullets divulgatius s'ha complementat amb la publicació als diferents mitjans de comunicació locals i comarcals d'una sèrie d'articles que expliquen el que estableix la legislació lingüística en general, els casos concrets en què s'han d'aplicar aquests principis legals i com s'ha de procedir per al seu compliment.

Amb el mateix tarannà divulgatiu que ha caracteritzat aquesta campanya, en les pàgines següents us oferim un seguit de supòsits habituals en què, lliures de prejudicis, hem de plantejar-nos l'ús de la llengua catalana.

Any Europeu de les Llengües 2001

D'altra banda, hem d'esmentar també la decisió del Parlament Europeu de declarar l'any 2001 Any Europeu de les Llengües amb els objectius de fomentar la sensibilitat dels ciutadans sobre la riquesa de la diversitat lingüística i cultural a la Unió Europea, impulsar el multilingüisme i valorar els avantatges que comporta per a la ciutadania el coneixement dels diferents idiomes com a eina de desenvolupament personal i professional. En el marc d'aquesta commemoració, el Govern de la Generalitat de Catalunya va crear el passat 6 de febrer la Comissió Interdepartamental per a l'Any Europeu de les Llengües amb la voluntat de difondre els objectius esmentats i, alhora, difondre el valor del català i de l'aranès com a part del patrimoni lingüístic europeu.

Servei Comarcal de Català de l'Alt Penedès. Carrer d'Hermenegild Clascar, 1. 08720 Vilafranca del Penedès
Tel. 93 890 00 00 - Fax 93 817 32 79 - catala@ccapenedes.com

Servei de Català del Garraf i de Vilanova i la Geltrú. Rasa del Miquel, 16. 08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. 93 815 80 61 - Fax 93 815 30 79 - vngcat@cpnl.org

Servei Local de Català de Sant Pere de Ribes
A Ribes: Plaça de la Vila, 1. 08810 Sant Pere de Ribes. Tel. 93 896 73 52 - Fax 93 896 73 01 - spribes@cpnl.org
A les Roquetes: Carrer d'Antoni Gaudi, 5. 08812 Les Roquetes. Tel. 93 814 27 44 - Fax 93 814 45 29 - lesroquetes@cpnl.org

Servei Local de Català de Vilafranca del Penedès. Carrer de la Font, 43. 08720 Vilafranca del Penedès
Tel. 93 892 03 58 - Fax 93 818 05 01 - slcvilafranca@cpnl.org

Oficina de Català de Sant Sadurn d'Anoia. Plaça de l'Ajuntament, 1. 08770 Sant Sadurn d'Anoia
Tel. 93 891 03 25 - Fax 93 818 34 70 - santsadurni@cpnl.org

Oficina de Català de Sitges. Carrer de Joan Maragall, 36. 08870 Sitges
Tel. 93 811 09 30 - Fax 93 894 95 51 - ocsitges@cpnl.org

Drets lingüístics

Quina és la llengua pròpia de Catalunya?

A Catalunya, la llengua pròpia és el català. A més, el català és llengua oficial, com també ho és el castellà.

(Estatut d'autonomia de Catalunya, article 3; Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, articles 2 i 3; Constitució espanyola, article 3).

Què hem de fer per traduir el nom al català?

Heu d'anar al Registre Civil de la població on estigueu empadronats i demanar el canvi. Només cal manifestar-ho a la persona encarregada del Registre Civil i presentar el DNI i el Llibre de Família. És un tràmit que es resol en el mateix moment que es demana. A partir d'aquí ja es pot fer el canvi de nom a qualsevol document oficial: DNI, permís de conduir, targeta sanitària... Només heu de presentar als organismes corresponents una partida de naixement amb el nom en català.

Què hem de fer si volem corregir la grafia del cognom?

També heu d'anar al Registre Civil i manifestar-ho a la persona encarregada. Hi heu de presentar un certificat que acrediti la correcció lingüística del cognom (el podeu demanar a la Direcció General de Política Lingüística, a les delegacions territorials del Departament de Cultura o a l'Institut d'Estudis Catalans), junt amb el DNI, el Llibre de Família i una partida literal de naixement.

(Segons la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, article 19, els ciutadans i ciutadanes de Catalunya tenen dret a l'ús de la forma normativament correcta en català de llurs noms i cognoms).

Els noms de lloc catalans, els hem de fer servir sempre en català?

Els noms de lloc de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana, (excepte a la Val d'Aran, on és l'aranesa). Aquesta norma és vàlida per a qualsevol topònim, ja sigui una població, un carrer, una plaça, un barri, una urbanització, un riu, un torrent, una muntanya o qualsevol altre indret. Així, doncs, en rètols, mapes, guies, documents mercantils, etiquetes, fulls publicitaris, impresos, segells, etc., s'han de fer servir els topònims en la forma oficial catalana o aranesa.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, article 18; Decret 78/1991, de 8 d'abril, sobre l'ús de la toponímia).

Podem declarar en català davant d'un òrgan de l'Administració de Justícia?

Sí. Podeu utilitzar el català i no us poden exigir cap mena de traducció. Els escrits i els documents que presenteu en català davant els tribunals i els jutjats radicats a Catalunya, com també les actuacions judicials fetes en català, són plenament vàlids.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, article 13).

Ens podem adreçar en català a la policia?

Sí, sempre. Qualsevol persona que estigui al servei de les administracions, les corporacions i les institucions públiques de Catalunya ha de tenir un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials, tant en l'expressió oral com en l'escrita. Per tant, els

funcionaris que formin part de qualsevol servei de les administracions de Catalunya han de respectar el vostre dret d'adreçar-vos-hi en català.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, article 11).

Podem dirigir-nos en català, oralment o per escrit, a qualsevol organisme de l'Administració?

És clar que sí. A Catalunya, podeu dirigir-vos en català a qualsevol organisme oficial, sigui de l'Administració que sigui. Si és el cas que hi presenteu un escrit en català, aquest fet no ha de comportar cap retard ni ha de tenir cap cost adicional. Si l'Administració en necessita la traducció, l'ha de fer ella de franc, no pas la persona interessada. També us podeu dirigir en català als òrgans de l'Administració de l'Estat a Catalunya. Pel que fa als escrits destinats a aquests organismes, els podeu fer igualment en català si els presenteu en oficines del territori de Catalunya.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, articles 9, 10 i 12; Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, article 36, modificada d'acord amb la Llei 4/1999, de 13 de gener).

Els consumidors tenim dret a ser atesos en català?

Naturalment. Els establiments han d'estar en condicions de poder-vos atendre en qualsevol de les dues llengües oficials a Catalunya i, en cap cas, us poden fer canviar de llengua. També teniu el dret de rebre en català les informacions

pertinents per al consum i l'ús de béns, productes i serveis. Això vol dir que establiments o empreses com botigues i supermercats; bars i cafeteries; hotels, càmpings i restaurants; bancs i caixes; entitats asseguradores; centres sanitaris; agències de viatges; empreses de telefonia, d'electricitat o de gas; gasolineres, o museus, entre d'altres, han d'estar preparats per atendre els clients en català.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, article 32; Llei 3/1993, de 5 de març, de l'estatut del consumidor, article 27).

dels ciutadans

Si volem atorgar testament, es pot fer en català?

Sí. A Catalunya, qualsevol document notarial s'ha de redactar en la llengua oficial que l'atorgant esculli i en cap cas la tria d'una llengua o d'una altra no ha de comportar cap retard en la redacció i l'autorització del document, ni ha de suposar cap cost addicional. A les notaries, abans de redactar un document notarial, i en el moment de rebre l'encàrrec de redactar-lo, us han de preguntar explícitament quina llengua oficial escolliu. Per tant, a banda del testament, també podeu fer en català, per exemple, la manifestació d'una herència o la constitució d'una societat.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, articles 14 i 15).

Portem el cotxe al taller, podem demanar en català les tarifes vigents?

Sí. Els tallers tenen l'obligació d'exhibir al públic de forma perfectament visible, almenys en català, la senyalització, els cartells d'informació general de caràcter fix i els documents d'oferta de serveis per als usuaris.

D'altra banda, les comunicacions i notificacions escrites, com ara les factures i altres documents de tràfic, adreçades a persones residents a Catalunya, s'han de fer en català, si no és que els clients manifesten el desig de rebre-les en l'altra llengua oficial.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, articles 31 i 32; Llei 3/1993, de 5 de març, de l'estatut del consumidor, article 27).

Podem fer l'examen de conduir en català?

És clar que sí. Les autoescoles han d'estar en disposició de facilitar-vos tot l'aprenentatge en català. A més, la Direcció General de Trànsit té tots els exàmens en català a disposició de l'alumnat i ha de garantir que els examinands escullin lliurement els impresos en català o en castellà. La tria de la llengua no representa que l'examen sigui més fàcil o més difícil.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, article 32).

Podem enviar un telegrama en català?

No hi ha cap impediment perquè pugueu fer qualsevol gestió postal en català; és a dir, podeu enviar telegrames, girs postals, cartes, paquets certificats, etc., en català a través dels serveis de correus que despleguen la seva activitat a Catalunya i també teniu dret a demanar els impresos en català, si no us els ofereixen.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, articles 31 i 32; Ordre del Ministeri de Governació, de 28 de març de 1977, article 730.1.2.).

Volem catalanitzar el nom de la nostra empresa, com ho hem de fer?

Si és una societat anònima: heu d'adoptar un acord d'assemblea, publicar l'acord en dos diaris de la província, fer-ne una escriptura pública davant notari i anar a informar-ne al Registre Mercantil. Si es tracta d'una societat limitada: heu d'adoptar un acord d'assemblea, fer-ne una escriptura pública davant notari i anar a informar-ne al Registre Mercantil. Si és una empresa individual i esteu inscrits al Registre Mercantil: comuniqueu-ho al Registre mercantil i a la Delegació d'Hisenda. Si no hi esteu inscrits: comuniqueu-ho a la Delegació d'Hisenda.

Podem tenir en català les escriptures d'un pis o d'una propietat?

Per descomptat que sí. Si sou els compradors podeu demanar aquests documents redactats en la llengua oficial que escolliu. D'altra banda, si es tracta d'un crèdit o d'un préstec, el dret d'elecció de llengua correspon al client del banc o caixa. Quan els tractes es fan amb més d'un atorgant, només cal que acordeu en quina llengua els voleu i, si no us poseu d'acord, l'escriptura o el document s'ha de redactar en totes dues llengües oficials. Els documents redactats en qualsevol de les dues llengües oficials a Catalunya són vàlids i no requereixen cap traducció per exigir-ne judicialment o extrajudicialment el compliment en l'àmbit territorial de Catalunya.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, articles 14 i 15; Llei 40/1991, de 30 de desembre, del Codi de Successions, article 109; disposició addicional del Decret 204/1998, de 30 de juliol, sobre l'ús de la llengua en els documents notarians; Llei 3/1993, de 5 de març, de l'estatut del consumidor, article 26; Llei estatal del contracte d'assegurança, article 8).

Volem anar de vacances, podem demanar les ofertes de les agències de viatges en català?

Sí. Les agències de viatges us han de poder atendre, oralment i per escrit, en qualsevol de les dues llengües oficials. En aquest cas, a les agències de viatges heu de trobar, almenys en català: la senyalització, els cartells d'informació general de caràcter fix i els documents d'oferta de serveis per als usuaris.

(Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, article 32; Llei 3/1993, de 5 de març, de l'estatut del consumidor, article 27; Decret 168/1994, de 30 de maig, de reglamentació de les agències de viatges, article 15.2.).

▣ Ho resistirà, el català?

Fa un parell de mesos, una amiga i jo vam arribar-nos a Vilafranca amb la sana intenció d'anar al cinema. Tot i que anàvem justos de temps, abans d'entrar-hi vam decidir anar a fer un mos a fi d'evitar, a mitja pel·lícula, bandes sonores fora de partitura. Ens adreçarem a un establiment veí i vam demanar a una cambrera, que regnava esplendorosament a l'altre costat de la barra, si feien entrepans. Amb cara de perplexitat ens respongué que la perdonéssim, però que no ens entenia.

Mentre ens manifestàvem el nostre mutu desconcert: ostres tu, a Vilafranca!, vam veure com demanava ajut a una companya, que també feinejava per darrere del taulell. Davant seu, vam reiterar la nostra preferència pels entrepans de la casa. Tampoc no ens va entendre i així ens ho va fer saber, a la seva manera, parlant-nos en una barreja de castellà i una altra llengua amb reminiscències esclaves.

Per fi, un noi, que semblava l'amo del tros i que de lluny ho havia seguit tot plegat, va apropar-se i ens digué que sí, que feien entrepans. Vam triar. Donà les ordres oportunes perquè poguéssim treure el ventre de pena i, mentrestant, ens explicà que les noies eren nouvingudes i que procedien de l'Europa de l'Est.

La meva amiga, molt sensibilitzada pel tema de la llengua des de la seva primera joventut, va expressar al noi la conveniència que les cambres s'adrecessin a qualsevol centre, dels molts que hi ha al territori, per aprendre català. Que fins i tot el fet d'oferir els serveis de l'establiment en català seria millor per al negoci.

Mentre xerraven, els meus ulls passejaven per darrere de la barra, gaudint del bé de Déu d'ètnies i cultures que poblen les terres d'Europa. Elles, somreien *picarones* i va ser llavors quan la meva amiga, entrepans en mà, m'estirà cap al cinema; suposo que, entre altres coses, en previsió de possibles conflictes internacionals.

En sortir, la qüestió es va presentar sola: tal i com van les coses (Internet, globalització, immigració...), com ens ho farem per anar integrant tanta gent?, ens en sortirem? I el català, ho resistirà tot plegat? En vam parlar força estona.

L'altre dia, quan sortia de casa, a Canyelles, la resposta em va venir espontàniament al cap. Uns dels meus veïns immediats són una parella magribina que tenen una filla, la Yasmina, de tres anys. És la joguina del carrer. Tothom hi juga o se l'emporta cap a casa seva. Des del primer dia, tots els veïns li hem parlat en català. Els seus pares, quan són amb nosaltres, normalment parlen en castellà o, quan estan a casa seva, en àrab. La petita ho entén tot. D'aquí a uns anys, quan comenci a anar a l'escola del poble, la situació es normalitzarà sola: parlarà en català com qualsevol de nosaltres.

Potser el que cal, tal com expressà el Lluís Llach al darrer concert on el vaig veure abans de festes, és: *parar de xerrar d'una vegada i començar a pensar. Tenim les eines a les nostres mans. Només cal fer-les servir o bé deixar que funcionin. Depèn de nosaltres.* Crec que tenia raó.

Josep Hill, alumne del nivell S5

▣ On buscar més informació

Per localitzar més informació sobre els drets lingüístics, us podeu connectar a l'adreça www.cpnl.org/recursos/index.htm del Consorci per a la Normalització Lingüística i triar l'opció *Legislació lingüística*. Hi trobareu dos enllaços interessants:

<http://cultura.gencat.es/llengcat/legis>

En aquesta adreça podeu consultar el text de la Llei de política lingüística, aprovada pel Parlament de Catalunya el 7 de gener de 1998, i un recull de normativa legal sobre la llengua a Catalunya. També hi ha informació per canviar al català el nom i els cognoms. Hi trobareu, també, assessorament en matèria de drets lingüístics.

www.troc.es/ciemen/mercator

Aquesta web disposa d'una base de dades amb tots els documents jurídics i normatius del marc lingüístic europeu (documents sobre matèria lingüística; bibliografia sobre

drets lingüístics; un butlletí amb informació de simposis, conferències i congressos centrats en el tema dels drets lingüístics...). També hi ha el text de la Declaració Universal dels Drets Lingüístics i l'opció Llingües d'Europa, on es pot buscar informació sobre la majoria de llengües que es parlen al territori de la Unió Europea.

▣ Queixes sobre drets lingüístics

La Direcció General de Política Lingüística atén les queixes que li formulin en els casos en què no s'hagin respectat aquests drets. La seva adreça és la següent: passatge de la Banca, 1-3. 08002 Barcelona. El telèfon de contacte és el 93 567 10 54 i el fax, el 93 567 10 01.

L'adreça de correu electrònic és dgpillegislacio@correu.gencat.es

Òmnium Cultural ofereix assessorament legal en cas de conflicte lingüístic. Trobareu més informació a la pàgina web www.omniumcultural.org/que_fem.htm. Us hi podeu posar en contacte a través de l'adreça electrònica següent: gabinetjuridic@omniumcultural.org